

Virtasalmen yhteisökeskus, kuntalaisaloite Pieksämäen kaupungille

ESITYS

Virtasalmi-yhdistys ry¹ esittää, että Pieksämäen kaupunki tukee Virtasalmen yhteisökeskus -hanketta seuraavin toimenpitein:

1. Virtasalmen lakisääteisten palveluiden yksiköt jatkavat entisellään kaupungin rahoituksella ja niitä kehitetään Virtasalmen yhteisön ydintoimintoina ja Pieksämäen perusturvan osina. Näitä ovat mm. terveysasema, palvelukoti Kivitasku ja koulu. Myös kirjasto ja liikuntatoimi kuuluvat kunnan lakisääteisiin hyvinvointipalveluihin ja jatkavat nykyisissä tiloissa.
2. Virtasalmen yhteisökeskus, vastuullisena toimijana Virtasalmi-yhdistys ry, vastaa sellaisten toimintojen kehittämisestä, joilla asukkaat itse voivat vaikuttaa paikkakunnan palveluiden hienosäätöön². Mahdollisia päällekkäisyyksiä selvitetään ja puretaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Yhteisökeskuksen resursseja suunnataan yhteisön hyväksi: pyritään yksinkertaisiin toimintamalleihin ja toimintojen ylläpitoon³, joilla tuetaan hyvinvointia.
3. Entinen kunnan virastotalo annetaan vastikkeetta Virtasalmen yhteisökeskuksen käyttöön niiltä osin, kun se ei ole kaupungin toimintojen tai vuokralaisten käytössä. Virtasalmi-yhdistys ry:llä on oikeus vuokrata sen käyttöön annettuja tiloja.
4. Virtasalmi-yhdistys ry:lle myönnetään toimintamääräraha 15.000 euroa vuodeksi 2014. Tämän budjetin käyttö ohjataan Virtasalmen yhteisökeskus -hankkeen käynnistämiseen. Virtasalmi-yhdistys ry raportoi määrärahan käytöstä kaupungille ja etenee muutenkin tiiviissä yhteistyössä vastuuviranomaisten ja päättäjien kanssa.

Pilottihanke?

Tutkimme, onko mahdollista edetä alkuvaiheessa pilottihankkeena, jolloin resursseja lienee saatavissa myös kaupungin ulkopuolisista lähteistä, esimerkiksi eri ministeriöistä⁴. Lisäksi hyödynnämme muualta saatuja hyviä käytäntöjä omien kehittämisessä. Tämä ei kuitenkaan sulje pois kaupungilta saatavan määrärahan tarvetta. Alusta lähtien Virtasalmen yhteisökeskus (Virtasalmi-yhdistys ry) toimii tiiviissä yhteistyössä Pieksämäen virka- ja päättäjäkoneiston kanssa, jolloin vuosittaisten painotusten lisäksi varmistetaan strategisten linjausten toteutumista.

¹ Virtasalmi-yhdistys ry:n säännöt ovat täysin sopusoinnussa Virtasalmen yhteisökeskus -ajatuksen kanssa.

² tehokas viestintä, avoimet asukaskokoukset, työpajat, tiimit ym.

³ erilaiset harrastustilat ja -piirit (kudonta, puutyöt, taide, vertaisryhmät ym.

⁴ esim. OM: kuntaliiton Kuntalaiset keskiöön, VM: Osallistuva budjetointi, TM ja YM: työllistämisen- ja kunnostushankkeet

Pilottirahoitus parantaa esimerkiksi pidemmälle koulutetun työvoiman ja tutkimuksen saantia hankkeeseemme. Tutkimus ja seuranta auttavat tehostamaan tulevan toiminnan suuntaa ja ovat välttämättömiä yhteisökeskuksen yhteiskunnallisten säästö-ym. hyötyjen arvioinnille.

Virtasalmella 15.11.2013

Virtasalmi-yhdistys ry

Kari Virtanen

hallituksen puheenjohtaja
0400-574379
kari.virtanen@pp5.inet.fi

Marja Nykänen

yhdistyksen sihteeri

Muut yhteyshenkilöt ja -tiedot

Timo Tapio
040-7068686

Marja-Leena Nenonen
0400-238917
malla.nenonen@gmail.com

Yhdistyksen sähköposti: yhdistys@virtasalmi.fi

Virtasalmi-yhdistys ry. Virastotie 3, 77330 Virtasalmi
verkkosivut: virtasalmi.fi

LIITE

Lisätietoja ja taustaa Virtasalmi-yhdistys ry:n kuntalaisaloitteelle

Virtasalmi-yhdistys ry

Yhdistys toimii Virtasalmen vakituisten ja loma-asukkaiden etujen valvojana, edistää yhteistyötä, järjestää tapahtumia ja pitää huolen ihmisten viihtyvyydestä.

Kaikki halukkaat ovat tervetulleita jäseniksi yhdistykseemme, joka on voittoa tavoittelematon ja yleishyödyllinen. Toimialue on entisen Virtasalmen kunnan alue.

Yhdistys perustettiin jatkamaan Vimake ry:n työtä uudella nimellä ja uusilla säännöillä. Aiemmin matkailun edistämiseen painottunut tehtäväkenttä laajennettiin muille inhimillisen kulttuurin alueille. Kaiken kattavana

ajatuksena on hyvinvoinnin turvaaminen alueella. Ensimmäisten kolmen vuoden aikana on talkoovoimin elvytetty perinteisiä tapahtumia sekä pidetty kunnossa ja korjattu aikoinaan kunnan hoidossa olleita luontovirkistyspaikkoja (Korsu ja Monnin leirikeskus). Yhdistys on ylläpitänyt omia verkkosivuja osoitteessa virtasalmi.fi ja muutenkin panostanut viestintään. Myös paperinen Virtasalmi-tiedote on ollut jaossa.

Toiminnan alkuvuodet ovat osoittaneet, että Virtasalmelta löytyy monia arvokkaita ja vajaasti hyödynnettyjä mahdollisuuksia, jotka ovat suurempien yksiköiden ulottumattomissa tai erittäin vaikeasti saavutettavissa. Vanhaa perua olevaa yhteisöllisyyttä on vielä jäljellä, vaikka viime vuosien palvelujen karsimisuutiset näkyvät väestössä kyynisenä näköalattomuutena. Virtasalmi-yhdistyksen järjestämät tilaisuudet ovat saaneet runsaasti kiitosta – vihdoin on jotain tehty yhteisön hyväksi.

Yhteisöllisen toiminnan elvytys – työnimenä Virtasalmen yhteisökeskus

Virtasalmi-yhdistys ry voi edellä mainituin edellytyksin kehittää ja elvyttää asukkaiden omiin toivomuksiin perustuvaa toimintaa yhteistyössä muiden paikallisten toimijoiden sekä kaupungin viranhaltijoiden ja päättäjien kanssa. Osa työstä on mahdollista tehdä talkoilla, mutta myös palkkatyötä tarvitaan. Käytössä oleva rahoitus ja muut resurssit tulee suunnata paikallisesti tehtävien päätösten mukaan. Budjettiin sisällytetään myös työtä, jolla kehitetään Virtasalmelle sopivaa paikallisdemokratian mallia (Virtasalmen yhteisökeskus?) ja raportointia. Yhteisökeskuksen toimitilana ja toiminnan keskeisenä paikkana tulee olla entinen kunnan virastotalo niiltä osin, kun se ei ole kaupungin toimintojen tai vuokralaisten käytössä.

Yhteisöelämän elvytys edellyttää kaupungilta nykyisen hyvin ja kustannus- tehokkaasti toimivan palvelutason ylläpitämistä Virtasalmella: terveysasema, koulu, kirjasto, liikuntatilat ja palvelukoti Kivitasku jatkavat paikkakunnalla. Niiden toiminnan kehittämisessä voidaan paikallisesti sopia joistain hienosäädöistä, jotka ottavat paikkakunnan väestön toiveet ja muun toiminnan paremmin huomioon. Toisaalta näemme, että esimerkiksi terveysaseman monipuolista tehtäväkenttää voisi käyttää hyväksi nuorten lääkäreiden opiskelun tukena, jolloin samalla saadaan edullista lisäapua lääkäripalveluihin. Voitaneen myös tutkia, millä edellytyksillä terveysasema voi ylläpitää asiakkaidensa hoitorekisteriä, jollaisen puute aiheuttaa nykyisin lisätyötä kaikissa sairaanhoitoyksiköissä.

Virtasalmi-yhdistys on työllistänyt henkilöitä lähinnä ympäristön kunnostus- ja hoitotöihin. Tarpeita ja mahdollisuuksia on runsaasti, mutta hankkeiden hallinnointi edellyttää valmistelu- ja raportointityötä, johon tarvitaan palkattua työvoimaa. Työllistämistä voidaan jatkaa yhteisön valitsemien painotusten mukaisiin kohteisiin, joihin rahoitusta löytyy.

Virtasalmen yhteisökeskuksen toteutuminen on huomattavassa määrin sidoksissa viestintään. Virtasalmi.fi -sivujen käyttöä pyritään tehostamaan ja interaktiivisen Virtasalmi-yhdistys ry:n facebook-sivun ajankohtaisuutta vahvistetaan. Koska verkkoviestintä ei tavoita varsinkaan iäkkäämpää sukupolvea, kylätiedottamista halutaan tehostaa siten, että joka kotiin jaetaan neljä kertaa vuodessa kylätiedote. Kustannukset pyritään peittämään

mainoksilla, mutta todennäköisesti jakeluun tms. tarvitaan myös suoraa rahoitusta.

Millainen paikka on Virtasalmi?

Vanha Virtasalmen kunta lakkasi kuntaliitoksessa vasta kymmenen vuotta sitten. "Kirkolla" entisessä virastotalossa on edelleen sivutoimipiste, kirjasto ja terveysasema. Koulun, palvelukoti Kivitaskun ja liikuntahallin kiinteistöt ovat keskustassa kävelyetäisyydellä. Tilat on pidetty kunnossa eikä uudistustarpeita ole tiedossa. Pieksämäen seurakunnan kirkko ja seurakuntasali ovat Virtasalmella ahkerassa käytössä. Alueella asuu runsas tuhat asukasta. Kirkolla on yksi päivittäistavarakauppa (Sale), joka hoitaa myös postipalvelut, apteekki, yksi Otto-automaatti ja vapaaehtoinen palo- ja pelastuspalvelu. Lisäksi paikkakunnan pk-yritykset pystyvät hyvin vastaamaan lähipalveluiden tarpeita (autokorjaamo-huoltamo, kampaaja-parturi, kahvila, pitopalvelu, hieroja, käsityöyhdistyksen myyntipiste ym.) .

Virtasalmi on Pieksämäen kaupungin eteläisin kylä, jonne on keskustasta 27 km. Se rajoittuu Juvan ja Joroisten kuntaan sekä Mikkelin kaupunkiin. Kirkolta on matkaa Juvan keskusta 36 km (kuntarajalta n. 20 km), Joroisiin 32 km, Haukivuorelle n. 40 km ja Mikkeliin n. 65 km. Haja-asutusalueita leimaavat muutaman talon pikkukylät maa- ja metsätalousalueella. Loma-asukkaat suosivat pienvesistöjen rantoja, joita on runsaasti vedenjakaja-alueen mäkimaaisemassa. Ympärivuotisten kakkosasuntojen määrä lisääntyy jatkuvasti.

Kesäisin Virtasalmen asukasmäärä vähintään tuplaantuu. Tulijat etsivät kiireetöntä ja rauhallista elinympäristöä, jossa voi keskittyä perinteisiin puuihin miellyttävässä ja rikkaassa luonnonympäristössä, jossa välttämättömät palvelut ovat lähietäisyydellä. Todellinen vaihtoehto pakkotahtiselle suurten keskusten stressaavalle ilmapiirille! Paikkakunnalla toimivat viljelijät ja muut aktiiviyritykset tarjoavat lähipalveluita ja -tuotteita. Lisäasiakkaat tuovat puolestaan elinmahdollisuuksia maaseudun yrityksille.

Matkailijoille Virtasalmi on suomalaisen järvi-mökki -ympäristön helmi, kansainvälisesti katsottuna eksoottinen paratiisi. Paikkakunnan kesämajoituspalveluiden saatavuuden on selvittänyt Vimake ry: bed and breakfast -tyyppistä ja vuokrattavaa mökkimajoitusta on hyvin tarjolla. Sen kapasiteettia mitataan, kun esimerkiksi Ilmatar Instituutin toteuttama japanilaistyyppinen Noo teatteri valmistuu urheilukentän viereen sijoitetulle tontille. Sen suunnitelmissa on tavoittaa kansainvälinen yleisö omalaatuisella arkaaseen teatteri-ilmaisuun perustuvalla taiteellaan.